

**DE BELGISCHE BENADERING VAN DE VEILIGHEID VAN DE
VOEDSELKETEN :**
het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
(FAVV) van 2002 tot 2006

**Gil Houins, gedelegeerd bestuurder
januari 2007**

**DE BELGISCHE BENADERING VAN DE VEILIGHEID VAN DE
VOEDSELKETEN :**
**het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
(FAVV) van 2002 tot 2006**

**Gil Houins, gedelegeerd bestuurder
januari 2007**

1	Oorsprong van het FAVV	3
1.1	Dioxinecrisis (1999).....	3
1.2	Europese reactie	4
1.3	Belgische beleidsbeslissing	6
2	het FAVV als organisatie.....	7
2.1	Personeel	7
2.2	Adviesorgaan	7
2.4.	Financiering.....	7
2.5.	Ontwikkelingen « Businessplan 2005-2008 ».....	8
3.	Rol van het FAVV	11
3.3.	Opdrachten en bevoegdheden	11
3.4.	Structuur.....	14
4.	Controles.....	16
4.3.	Controleprogramma	16
4.4.	Uitvoering van controles.....	18
4.4.1.	Geplande controles.....	18
4.4.2.	Niet-geplande controles	18
4.4.3.	Charter van de controleur	19
5.	De waarden van het Voedselagentschap	19
6.	Conclusie	19
7.	Contact.....	20

1 OORSPRONG VAN HET FAVV

Na een aantal voedselcrisissen die Europa en België de voorbije jaren hebben getroffen, en meer in het bijzonder na de dioxinecrisis, werd de aanzet gegeven voor het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV of Voedselagentschap) dat werd opgericht bij de wet van 4 februari 2000 (BS 18/02/2000).

Verscheidene diensten waren samen bevoegd voor de veiligheid van de voedselketen tot in 2002, wanneer het Agentschap daadwerkelijk tot stand kwam door de samenvoeging van het personeel van de volgende entiteiten :

- het Ministerie van Landbouw met DG 4 (planten en grondstoffen) en DG 5 (diergeneeskundige inspectie en dierlijke producten),
- het Ministerie van Volksgezondheid met de AEWI (Algemene Eetwareninspectie), en
- het IVK (Instituut voor Veterinaire Keuring).

In de praktijk werkten deze diensten naast elkaar, ook al werden tussen hen meermaals bruggen geslagen. Als zich incidenten of crisissen voordeden, werkte elke dienst een eigen specifieke aanpak van de problematiek uit. Die situatie resulteerde in aanzienlijk tijdverlies, was bijgevolg weinig efficiënt, gaf aanleiding tot kritiek en wantrouwen vanwege de consumenten en leidde, ten tijde van de dioxinecrisis, tot grote economische verliezen.

1.1 Dioxinecrisis (1999)

In 1999 werden tijdens de dioxinecrisis honderden veehouderijen geblokkeerd en werden voor in totaal ongeveer 250 miljoen euro producten van de primaire productie, zoals eieren en pluimvee, vernietigd. Er werden ook indrukwekkende hoeveelheden vlees vernietigd (93 148 ton), waarvan ongeveer 45.000 ton varkensvlees en 12.500 ton vlees van gevogelte. De totale financiële schade wordt geraamd op 437,5 miljoen euro.

De aan de dioxinecrisis te wijten schade omvatte echter veel meer dan louter financieel verlies ; de minister van Volksgezondheid en de minister van Landbouw namen ontslag. Wat de handel betreft, kreeg de dioxinecrisis internationale media-aandacht waardoor het imago van alle Belgische levensmiddelen een forse deuk kreeg. De gevolgen hiervan bleven lange tijd zwaar doorwegen op de handelsbetrekkingen met een aantal derde landen.

Er werd een parlementaire onderzoekscommissie ingesteld die aanbevelingen verwoordde met betrekking tot de organisatie en de werking van het beheer van de voedselveiligheid. Het FAVV heeft met die aanbevelingen rekening gehouden door, onder meer, groot belang te hechten aan communicatie, overleg met alle betrokken maatschappelijke geledingen (beroepssectoren en consumenten) en een transparante werking.

1.2 Europese reactie

De veiligheid van levensmiddelen ligt bij de consumenten erg gevoelig. De recente crisissen brachten het vertrouwen in de levensmiddelenindustrie en de overheid aan het wankelen. De Europese Commissie maakte de voedselveiligheid tot een van haar belangrijkste prioriteiten. Het witboek over voedselveiligheid van 12 januari 2000 schetst de hoofdlijnen van een meer op preventie gericht beleid : modernisering van de wetgeving met het oog op het uitwerken van beter samenhangende en transparanter voorschriften, verscherpte controles “van riek tot bord” en verhoogde capaciteit van het systeem voor wetenschappelijke adviezen om een hoog niveau van bescherming van de consument en van de menselijke gezondheid te waarborgen.

De in het Witboek vastgelegde beleidsprioriteiten behelzen :

- de oprichting van een Europese Voedselautoriteit,
- het in het leven roepen van een sluitender levensmiddelenwetgeving die alle stadia, van grondstof tot consumptieproduct, bestrijkt,
- het vastleggen van het beginsel dat de exploitanten van levensmiddelenbedrijven en diervoederbedrijven als eerste verantwoordelijk zijn voor de voedselveiligheid ; de lidstaten moeten instaan voor het toezicht en de controle op die exploitanten en de Commissie moet de doelmatigheid van de controlecapaciteit van de lidstaten onderzoeken bij middel van audits en inspecties.

Verordening (EG) Nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 stelt de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving vast, richt een Europese Autoriteit voor de Voedselveiligheid op en legt procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden vast (PB EG L 31/1). Deze verordeningen, die ook bekend staat als de « General Food Law » bepalen dat de **operator** (producent, verwerker, distributeur) in zijn bedrijf een eigen controle moet opzetten en daarvoor de verantwoordelijkheid moet dragen.

In 2004 werden in samenhang met de herziening van de wetgeving inzake levensmiddelenhygiëne (het zgn. hygiënepakket) door het Europees Parlement en de Raad 4 verordeningen goedgekeurd die op 1/1/2006 van kracht werden. Die verordeningen hebben betrekking op (1) levensmiddelenhygiëne, (2) specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong, (3) officiële controles met betrekking tot voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong en (4) officiële controles met betrekking tot diervoeders en levensmiddelen.

- Verordening H1 : Verordening (EG) Nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004, inzake levensmiddelenhygiëne legt de nadruk op het vastleggen van de doelstellingen die op het vlak van voedselveiligheid moeten worden bereikt, waarbij de exploitanten van levensmiddelenbedrijven verantwoordelijk worden gesteld voor het

aannemen van veiligheidsmaatregelen die moeten worden toegepast om de onschadelijkheid van levensmiddelen te garanderen.

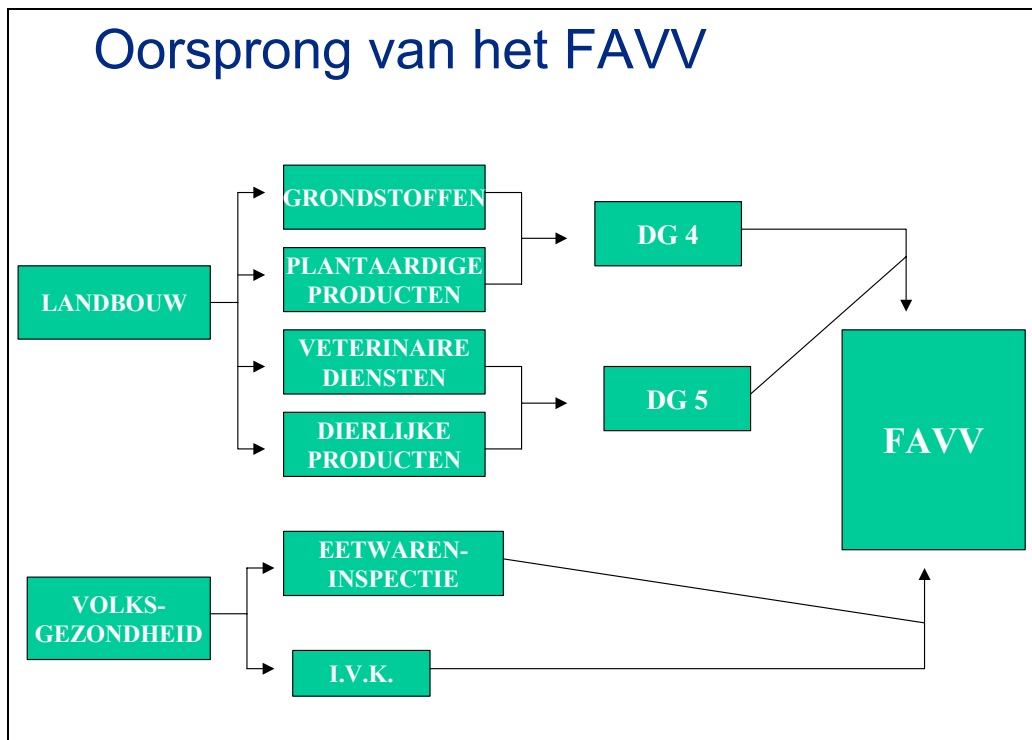
- **Verordening H2 : Verordening (EG) Nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29.04.2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong** legt voorschriften vast die een hoge graad van voedselveiligheid en volksgezondheid voor deze gevoelige levensmiddelen moeten garanderen.

- **Verordening H3 : Verordening (EG) Nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong** legt een communautair kader vast voor de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong en bevat specifieke voorschriften betreffende vers vlees, tweekleppige weekdieren, melk en zuivelproducten.

- **Verordening (EG) Nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn** strekt ertoe de leemten in de bestaande wetgeving inzake de officiële controle van levensmiddelen en diervoeders op te vullen door middel van een geharmoniseerde communautaire aanpak van het ontwerpen en toepassen van nationale controlesystemen.

Nieuwe normen zijn van toepassing, bijvoorbeeld in verband met de microbiologie van levensmiddelen (Verordening (EG) Nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen).

1.3 Belgische beleidsbeslissing

In samenhang met de hervorming van de controles in de voedselketen stoelden de Belgische autoriteiten hun voedselveiligheidsbeleid op vier pijlers : de oprichting van de federale overheidsdienst volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu (FOD) en van het FAVV was daarbij een absolute basisvoorwaarde. Hierbij werd de nadruk gelegd op de veiligheid van de gehele keten waarbij ook de consument een centrale plaats kreeg toebedeeld in de streefdoelen van de nieuwe instelling.

Vanuit een streven naar algehele integratie van de voedselveiligheid werd besloten dat één enkele Minister voor beide organen verantwoordelijk zou zijn, nl. de Minister van Volksgezondheid.

Met het oog op een efficiënte werking van de overheidsdiensten, werden de controlebevoegdheden die betrekking hebben op de gezondheid van dieren en planten eveneens aan het FAVV toegewezen.

De bevoegdheden van beide grote organisaties kunnen als volgt worden samengevat :

1. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu staat in voor de beleidsvoorbereiding en is bevoegd voor het vastleggen van productnormen (diergeneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen, levensmiddelen, diervoeders, ...) en voor het vastleggen van normen in samenhang met de bestrijding van dierziekten, de plantenbescherming, het ontwikkelen van parameters die in het kader van het dierenwelzijn in aanmerking moeten worden genomen en de diergeneeskunde.
2. het FAVV is een federaal (bevoegd over het hele Belgische grondgebied) uitvoerend orgaan waarin alle diensten voor inspectie en controle van de agrovoedingssector

zijn samengebracht. Het heeft als opdracht te waken over de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van ons voedsel, ter bescherming van de gezondheid van mens, dier en plant.

2 HET FAVV ALS ORGANISATIE

2.1 Personeel

In 2006 waren bij het Voedselagentschap om en bij 1300 voltijdequivalenten tewerkgesteld, van wie ± 700 in de buitendiensten van DG Controle en 162 in de 5 FAVV-laboratoria. Het FAVV doet daarnaast een beroep op 800 zelfstandige dierenartsen, in het bijzonder in slachthuizen en uitsnijderijen.

2.2 Adviesorgaan

Om zijn beleid van openheid en inspraak te bewerkstelligen, stelde het Agentschap een raadgevend comité in waarin alle partners van het FAVV vertegenwoordigd zijn, d.w.z. organen die de consumentenbelangen behartigen, beroepsverenigingen, verenigingen voor dierenbescherming en belanghebbende overheidsdiensten (Gewesten, Gemeenschappen, de FOD Economie en de FOD Volksgezondheid). Dit Comité brengt advies uit over het beleid dat op het stuk van de voedselveiligheid moet worden gevoerd (risicomanagement, autocontrole, financiering, communicatie...). Het vergadert ten minste 10 maal per jaar. Vergaderingen kunnen plaatsvinden op initiatief van het comité zelf of op verzoek van de bevoegde minister of het Voedselagentschap, bijv. in crisissituaties. Zoals vermeld zijn de beroepskringen en de administratie hier ruim vertegenwoordigd, wat het comité waardevol maakt en garant staat voor evenwicht en objectiviteit.

2.3. Wetenschappelijk comité

Het Wetenschappelijk Comité omvat een twintigtal wetenschappelijke topexperts die los staan van het Agentschap en actief zijn bij universiteiten en onderzoekscentra in België en in het buitenland. Het Comité is volledig autonoom, staat in voor risicobeoordeling en brengt advies uit over ontwerpregelgeving en over de controleplannen. Daarnaast waakt het er over dat het Voedselagentschap pro-actief optreedt en moet het tijdig opduikende problemen onderkennen en melden zodat het Agentschap de noodzakelijke maatregelen kan treffen, bijvoorbeeld in de vorm van een gepast bewakingssysteem.

2.4. Financiering

Het Voedselagentschap haalt zijn werkingsmiddelen uit de door de federale regering toegekende kredieten (jaarlijkse dotatie), de heffingen en retributies die worden betaald door de verschillende actoren in de voedselketen, van de Europese Unie verkregen inkomsten, de opbrengst van de administratieve geldboeten en vrijwillige of contractueel vastgelegde bijdragen (bijv. ontvangsten van laboratoria).

De begroting voor 2007 bedraagt 162,4 miljoen euro. De dotatie van de federale staat is goed voor 43,5% van de financiering van het Voedselagentschap. De sector financiert het

Agentschap voor 22,3% via de heffingen en voor 32,4% via de retributies. Heffingen zijn een door elke operator verschuldigde jaarlijkse bijdrage en komen neer op een solidaire spreiding van de kosten van het algemene controleprogramma binnen de voedselketen. Retributies zijn bedragen die worden aangerekend voor door het Voedselagentschap verleende diensten. De Europese Unie levert een bijdrage van 1,8%, o.m. via de cofinanciering van bestrijdingsprogramma's op het vlak van de gezondheid van dieren en planten. De andere financieringsbronnen zijn goed voor 2,7%.

Aan het nieuwe financieringssysteem van het Agentschap liggen twee koninklijke besluiten van 10 november 2005 ten grondslag, nl. het KB betreffende retributies bepaald bij artikel 5 van de wet van 9 december 2004 houdende de financiering van het Voedselagentschap en het KB betreffende heffingen bepaald bij artikel 4 van diezelfde wet. Het systeem dat op 1 januari 2006 werd ingevoerd, bracht geen wijziging van de globale financieringsenveloppe van de sectoren met zich mee. Het bedrag van de heffingen verschilt al naargelang van een bonus-malussysteem dat gekoppeld is aan het wel of niet bestaan van een gecertificeerd of gevalideerd autocontrolesysteem bij elke operator.

De spreiding van de ongeveer 180.000 operatoren is hierna weergegeven :

•toelevering landbouw	900
•landbouwsector	50.000
•transformatie	15.000
•groothandel	8.000
•kleinhandel	41.000
•horeca	62.000
•transport	4.000
Totaal	+/- 180.000

2.5. ONTWIKKELINGEN « BUSINESSPLAN 2005-2008 »

Waarom een nieuw businessplan ?

Het eerste businessplan voor het FAVV van de toenmalige Gedelegeerd bestuurder werd op 22 november 2000 door de regering goedgekeurd. Dat plan bevatte de grote krachtlijnen voor de ontwikkeling van het Voedselagentschap in de eerste jaren van zijn bestaan en werd in 2002 overgenomen door de huidige Gedelegeerd bestuurder.

De doelstellingen die werden vastgelegd situeerden zich vooral in het uitbouwen van de structuur van het Agentschap, de integratie van de verschillende diensten in de nieuwe organisatie en de uitbreiding van een globale monitoring van de voedselketen. Andere

doelstellingen waren de ontwikkeling en invoering van het concept autocontrole en de opstart van een analytische boekhouding.

De meeste van deze doelstellingen werden in de voorbije periode gerealiseerd. Op de buitengewone Ministerraad van 20 en 21 maart 2004 onderzocht de federale regering de werking van het FAVV en gaf de Gedelegeerd bestuurder de opdracht een nieuw businessplan op te stellen en in te dienen. Op 3 december 2004 werd het nieuwe businessplan voor het FAVV ingediend bij de federale regering die het nog dezelfde dag goedkeurde.

Samenvatting

De beleidsvisie van het FAVV houdt rekening met de verwachtingen van de verschillende partners en wil een toegevoegde waarde creëren in vijf resultaatgebieden :

- het verwezenlijken van een veilige voedselketen door de blootstelling van consumenten zo laag mogelijk te houden en door het beperken van incidenten en crisissen,
- het creëren van een betrouwbaar imago dat zorgt voor een groter consumentenvertrouwen en een goed concurrentievermogen van onze bedrijven,
- het verzorgen van een stabiel juridisch kader door mee te helpen aan de administratieve vereenvoudiging,
- het nastreven van complementariteit met de sectoren,
- het bereiken van een operationeel uitmuntende dienstverlening door te komen tot een efficiënte overheidsdienst met een transparante werking.

De eerste fase in de ontwikkeling van het Voedselagentschap was gericht op interne integratie. Nu deze fase afgerond is, moet het FAVV zich in de komende periode vooral focussen op het uitbouwen van een betrouwbare en efficiënt werkende organisatie. Dit betekent dat de processen efficiënter georganiseerd en geoptimaliseerd moeten worden. Daarnaast zal de implementatie van autocontrole binnen de bedrijven een verschuiving in de activiteiten teweegbrengen van de klassieke controles naar het uitvoeren van audits op de autocontrolesystemen.

De latere werking van het FAVV wordt uitgaande van de beleidsdoelstellingen omschreven en steunt op de realisatie van een aantal projecten die in de komende jaren hun beslag zullen krijgen : de toepassing van autocontrole in de bedrijven, de toepassing van de conclusies van de BPR-oefening food@work en de realisatie van het nieuwe informaticasysteem Foodnet.

De globale werking van het FAVV wordt geprojecteerd op een high level activiteitenmodel waarin de kernactiviteiten, de ondersteunende activiteiten en de activiteiten in opdracht van derden zijn weergegeven. Hierop wordt de bezetting van alle activiteiten op basis van het personeelsplan 2005 weergegeven. Een eerste ideaal scenario geeft dan aan wat de impact zal zijn van de invoering van gevalideerde autocontrolesystemen in alle bedrijven tegen 2008 in de diverse sectoren. Dit zal leiden tot een daling van het aantal controleurs met een verschuiving van de activiteiten binnen het controleplan naar de afhandeling van niet-conformiteiten. Een tweede scenario geeft de verschuivingen aan als wordt aangenomen dat slechts de helft van de bedrijven in 2008 over een gevalideerd autocontrolesysteem beschikken.

Ten slotte wordt een berekening gemaakt van de toekomstige financiering en de begroting voor elk van deze scenario's, gebaseerd op de volgende elementen :

- een op de begroting van de FOD VVVL ingeschreven dotatie
- retributies die aan bedrijven worden aangerekend voor door het FAVV verleende diensten
- heffingen ten laste van de sectoren voor de financiering van activiteiten die niet rechtstreeks kunnen worden toegewezen aan de bedrijven
- en andere ontvangsten zoals bijdragen van de EU, de opbrengst van administratieve geldboeten, de opbrengst van beleggingen,...

De begroting voor 2008 is een projectie die steunt op de nieuwe financiering en op de gewijzigde activiteiten van het FAVV, met inbegrip van de nieuwe personeelsbezetting. De begroting werd voor beide scenario's uitgewerkt, met een aantal hypothesen, waarbij de dotatie van de overheid constant blijft en de door de sectoren verschuldigde heffing wordt verminderd naar rata van de invoering van autocontrolesystemen die hun in staat stellen zonder meerkost bij te dragen aan een betere voedselveiligheid.

De verschillende scenario's die voor de verdere werking van het FAVV werden uitgewerkt, zijn gebaseerd op de volgende hypothesen :

- de opdracht van het FAVV blijft dezelfde,
- de verschillende sectoren komen de wettelijke verplichting met betrekking tot autocontrole na en
- de geplande automatiseringsprojecten worden succesvol afgerond.

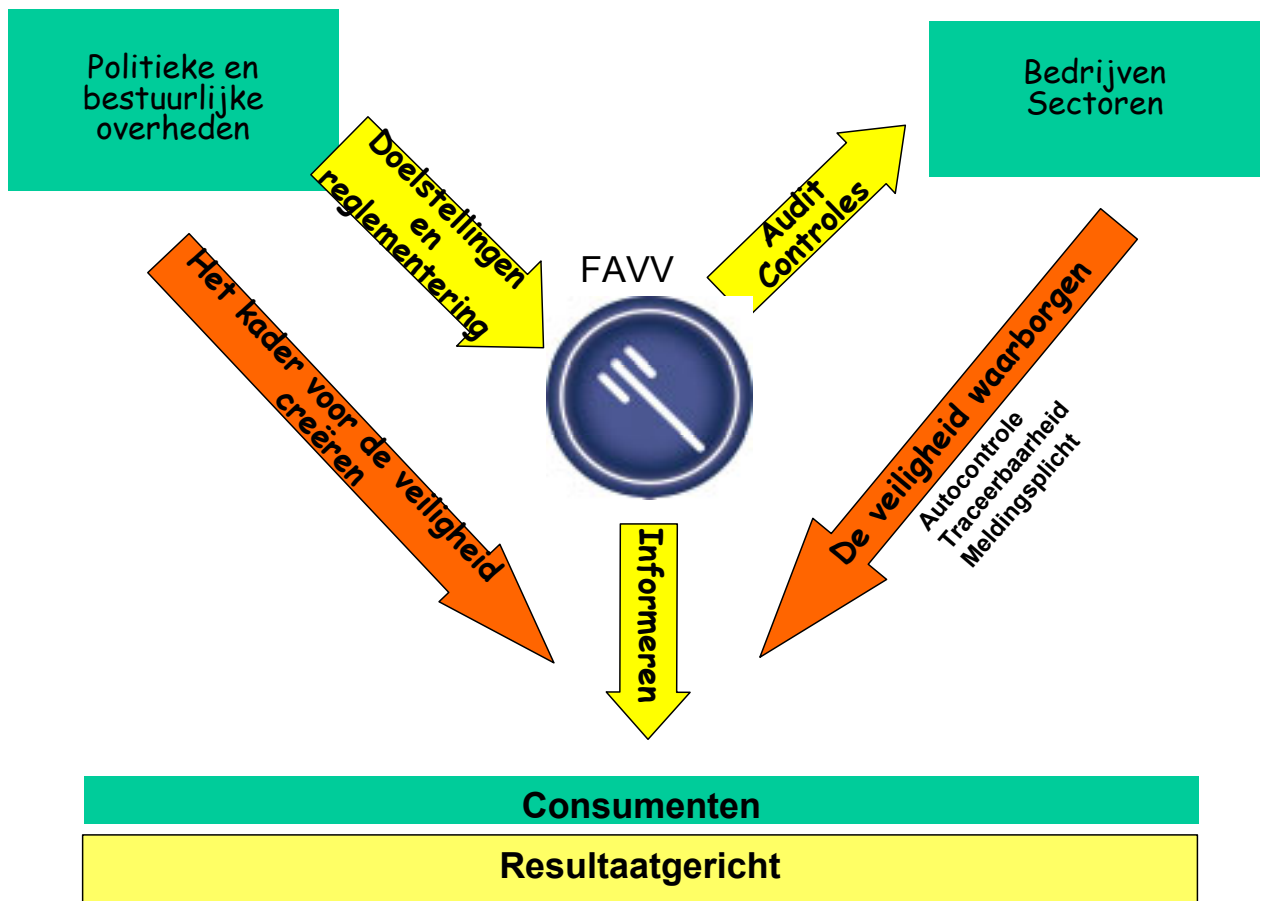
Daarnaast kunnen nog andere elementen een impact hebben op de voorgestelde scenario's. Denk maar aan de 'emerging risks' (die thans niet noodzakelijk bekend zijn), de beleidskeuzes in verband met de aanwezigheid van het FAVV in de verschillende sectoren en de wijzigingen van het internationale kader (zowel qua regelgeving als geografisch).

3. ROL VAN HET FAVV

3.3. Opdrachten en bevoegdheden

In het FAVV zijn alle inspectie- en controlediensten van de voedselketen samengebracht met als doel *te waken over de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van ons voedsel, ter bescherming van de gezondheid van mens, dier en plant*. Het FAVV ressorteert rechtstreeks onder de Minister van Volksgezondheid en voert zijn controles in alle onafhankelijkheid uit.

De 4 belangrijke aspecten zijn dus : voedselveiligheid, dierenziekten, plantenziekten en dierenwelzijn.

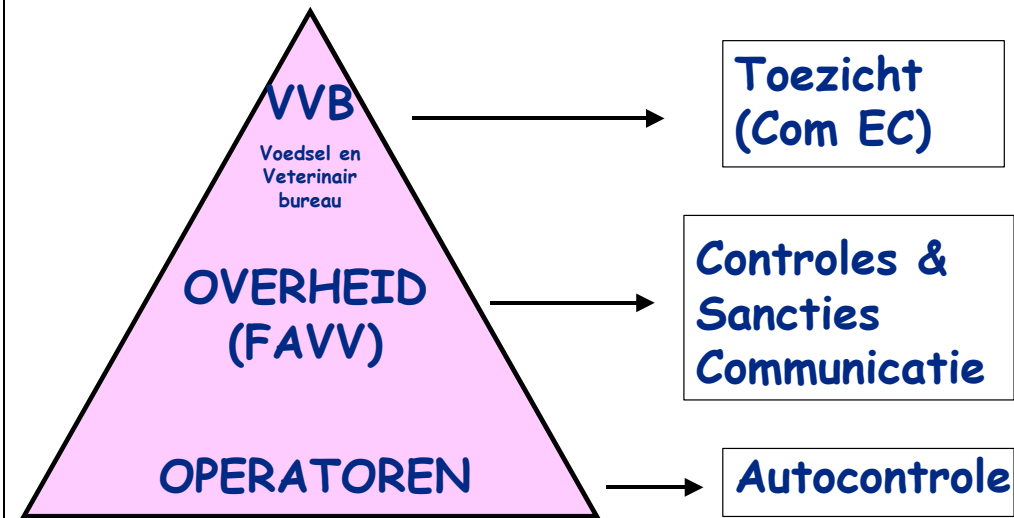
Concreet vormen de controle, het onderzoek en de keuring van levensmiddelen en van de grondstoffen daarvan in alle stadia van de voedselketen, alsook de controle op de operatoren die actief zijn in de productie, de opslag, het vervoer, de handel, de invoer en de uitvoer van levensmiddelen en van de grondstoffen daarvan, alsook van de plaatsen waar deze activiteiten plaatsvinden, de basisopdracht van het Agentschap.

De bevoegdheden van het Voedselagentschap zijn zeer ruim : van het uitwerken van operationele regelgeving (vastlegging van normen voor de operatoren) tot de bewaking, op basis van de risicobeoordeling, van de verschillende schakels van de voedselketen (producten en productieproces) door middel van inspecties, controles en audits en via de organisatie van de identificatie en de registratie van dieren en de traceerbaarheid van producten. Verder behoren ook de erkenning, toelating en registratie van in de keten actieve operatoren, de certificering bij uitvoer, het uitwerken van preventie-, sensibiliserings- en informatiemaatregelen en de erkenning van « derde » laboratoria tot het werkgebied van het FAVV.

Het Agentschap kan op contractuele basis ook nog andere – bijvoorbeeld economische - controleopdrachten aanvaarden.

FOOD LAW = VER. (EU) 178/2002

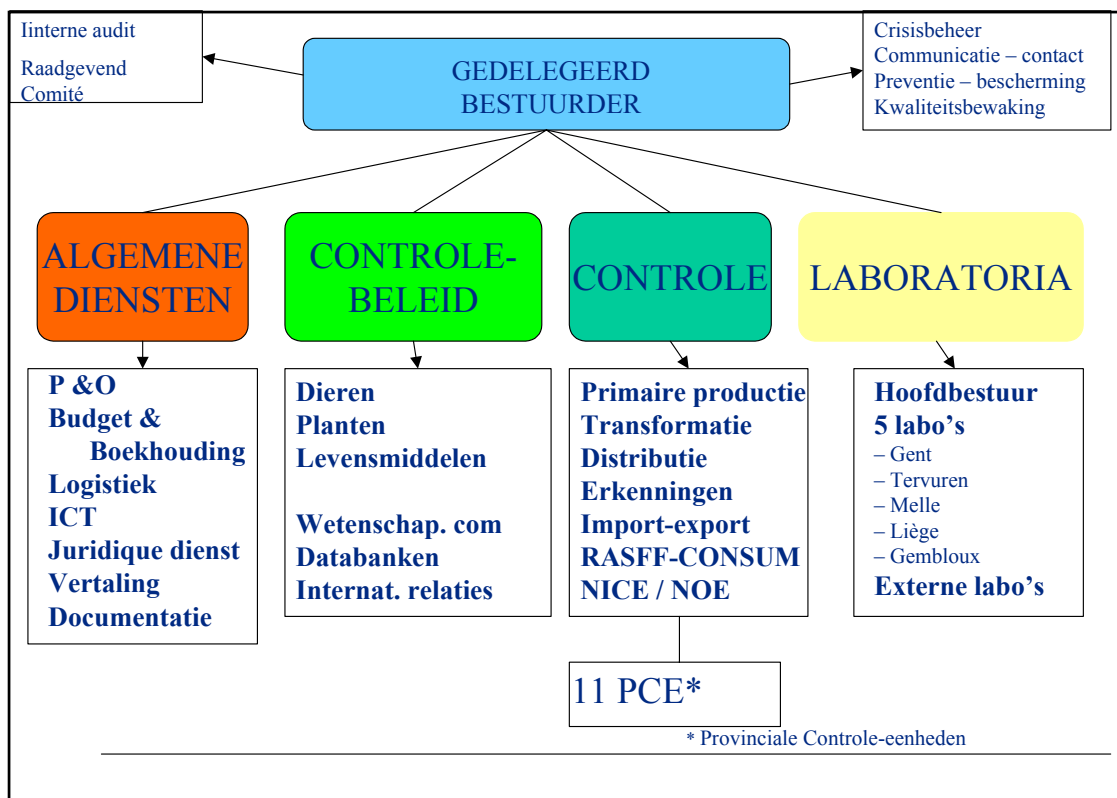
ART. 17 : VERANTWOORDELIJKHEDEN

Zoals vastgelegd in de *General Food Law* (Verordening (EG) Nr.178/2002), inspecteert en controleert het FAVV of de verplichtingen door elke operator correct worden uitgevoerd. Het FAVV staat zelf onder het toezicht van het FVO (Food and Veterinary Office - Voedsel- en veterinaire bureau), een controleorgaan van de Europese Commissie - DG SANCO.

In België is sinds 1 januari 2005 het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen (*BS 12/12/2003*) van kracht. Sindsdien moet de producent dus bij middel van een betrouwbaar autocontrolesysteem zelf de veiligheid garanderen van de producten die hij in de handel brengt. Het in elk bedrijf ingestelde systeem kan aan de hand van een audit worden gevalideerd door het FAVV of door een geaccrediteerde certificeringsinstelling die door het FAVV werd erkend. Het algemene toezicht op de voedselketen bij middel van inspecties blijft evenwel een prerogatief van het FAVV.

De uitwerking van autocontrole gidsen door de sector wordt sterk aangemoedigd, bijvoorbeeld door een bonus-malussysteem in verband met de door bedrijven verschuldigde financiële bijdrage. De ontwerp gidsen moeten door het FAVV worden goedgekeurd, op advies van het Wetenschappelijk Comité. Die door de sectoren zelf opgestelde gidsen moeten de bedrijven op efficiënte wijze helpen hun eigen autocontrolesysteem te implementeren en de auditors tot referentie dienen. De gidsen zijn in die zin bijzonder dat zij voor elke sector uniek zijn, eenvoudig en toegespitst op de risicoanalyse en de bestaande wetgeving. Omdat zij in hoofdzaak gericht zijn op de voedselveiligheid en de traceerbaarheid kunnen zij eventueel ook elementen bevatten die verband houden met de kwaliteit.

3.4. Structuur

Het Voedselagentschap is een federale administratie (parastatale van type A) die wordt geleid door een Gedelegeerd bestuurder (GB) die wordt bijgestaan door vier directeurs-generaal. Deze structuur wordt aangevuld met twee adviesorganen : een raadgevend comité en een wetenschappelijk comité.

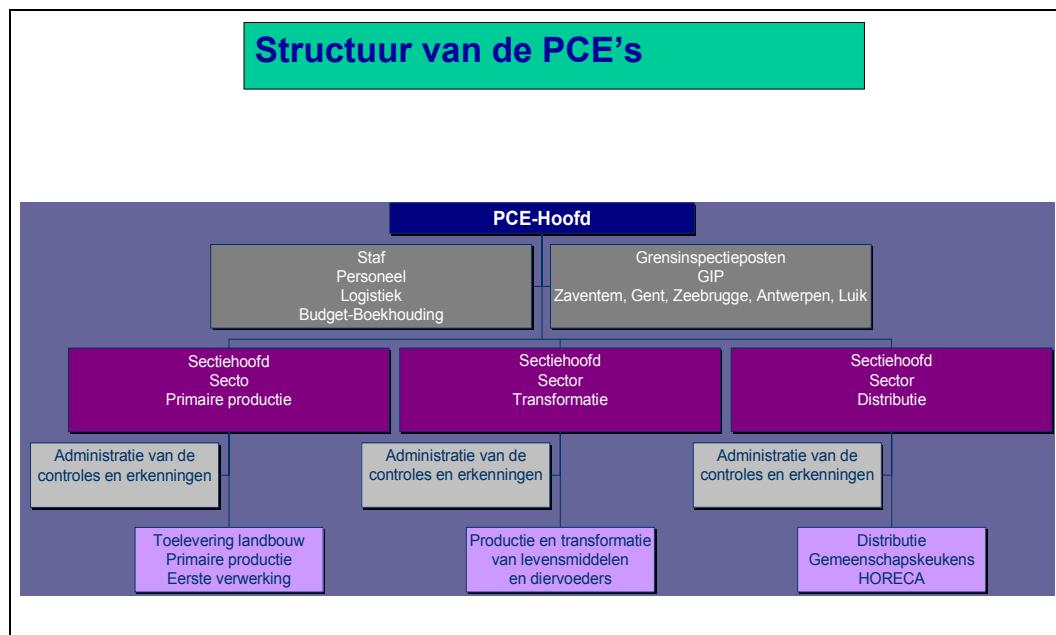
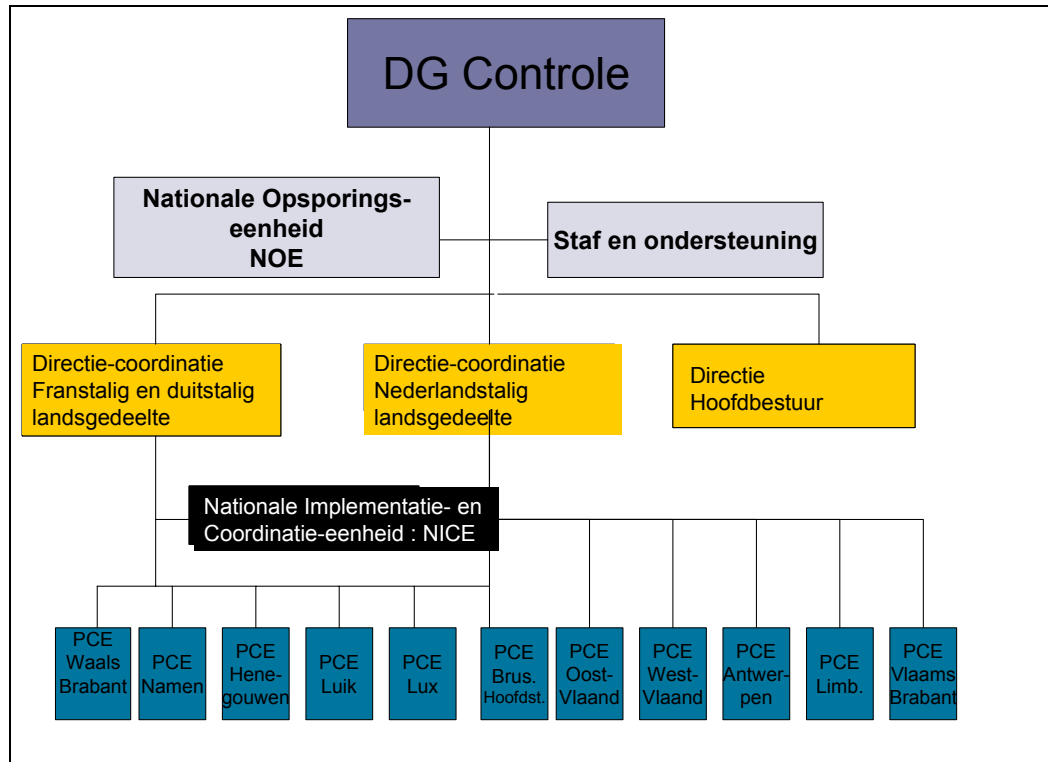
De diensten van de GB staan naast de algemene leiding van het Agentschap ook in voor de communicatie en het meldpunt voor het publiek, een cel voor crisispreventie en –beheer en een dienst voor kwaliteitszorg, voor interne audit en voor preventie en bescherming op het werk. Het secretariaat van het Raadgevend Comité maakt er eveneens deel van uit. De GB is immers voorzitter van dit Comité.

Directoraat-generaal (DG) « Controlebeleid » is bevoegd voor de internationale zaken en met name voor de Belgische vertegenwoordiging in het Permanent Comité van de EU voor de voedselketen en de diergezondheid. Het werkt de operationele regelgeving en controleprogramma's uit, organiseert de uitbouw van databanken en de ontwikkeling van het beleid. Dit DG organiseert ook de contacten met de beroepssectoren.

DG « Controle » zet het jaarlijkse controleprogramma om in controleplannen per provincie en bestaat uit een hoofdbestuur dat instaat voor de coördinatie en uit buitendiensten voor inspectie. Elke provincie heeft een provinciale controle-eenheid (PCE). Die 11 PCE's staan elk onder leiding van een PCE-hoofd.

DG « Laboratoria » beheert de vijf laboratoria van het FAVV (in Gentbrugge, Tervuren, Melle, Luik en Gembloux) alsook de relaties met de externe (particuliere, universitaire, publieke, ...) laboratoria die partners zijn van het FAVV Dit DG erkent de externe laboratoria die voor rekening van het Agentschap kunnen werken.

DG « Algemene diensten » staat in voor het beheer van het personeel, het budget en de logistiek van het Agentschap.

4. CONTROLES

Bij de controles zijn twee aparte directoraten-generaal (DG) betrokken. Enerzijds is er het DG « Controlebeleid » dat het beleid en de controleprogramma's uitwerkt op basis van een risicobeoordeling, in de plantaardige sector en de toeleveringssectoren (meststoffen, bestrijdingsmiddelen), de dierlijke sector en de uitlopers daarvan (diergeneesmiddelen, diervoeders) en de sector levensmiddelen in de stadia fabricage en distributie. Anderzijds zet DG « Controle » het jaarlijkse controleprogramma om in controleplannen voor elke provincie. Dit DG bestaat uit een hoofdbestuur dat instaat voor de coördinatie en uit buitendiensten voor inspecties die de controles uitvoeren. In elke provincie is er een provinciale controle-eenheid (PCE) die wordt geleid door een PCE-hoofd. De bevoegdheden van de controle-eenheden zijn verdeeld over de sectoren primaire productie, transformatie en distributie waarbij elke verticale sector van de productie (landbouwbedrijven, slachthuizen, ...), de transformatie (werkplaatsen, maalderijen, brouwerijen, ...) en de distributie (winkels, horeca, markten, ...) onder de verantwoordelijkheid staan van een inspecteur « sectorhoofd ».

In samenhang met de controle evalueert het Wetenschappelijk Comité het controleprogramma in wetenschappelijk opzicht.

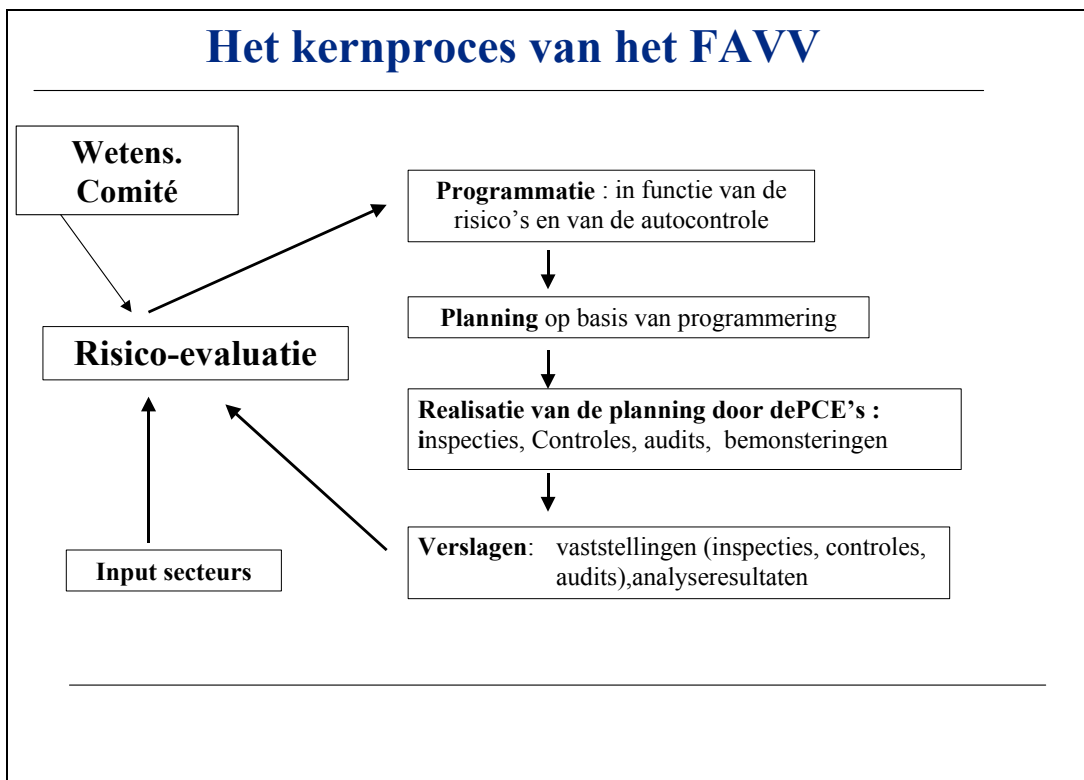
Vanzelfsprekend houdt het FAVV bij het uitwerken van de controleplannen rekening met de betrouwbare en gevalideerde autocontrolesystemen. Bedrijven met een gevalideerd autocontrolesysteem vertonen immers minder risico's dan andere bedrijven en het FAVV blijft zich prioritair meer richten tot de bedrijven met de meeste risico's.

4.3. Controleprogramma

Het opmaken van een controleprogramma is verplicht volgens Verordening (EG) Nr. [882/2004](#) van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn. De door de lidstaten uitgevoerde officiële controles moeten hen in staat stellen na te gaan of de nationale en communautaire wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen wordt nageleefd. Er worden met het oog daarop geregeld officiële controles uitgevoerd, in principe onaangekondigd en in om het even welk stadium van de productie, de transformatie of de distributie van diervoeders of levensmiddelen. Die controles worden vastgelegd op grond van de vastgestelde risico's, de bij vorige controles verworven ervaring en kennis, de betrouwbaarheid van de eerder door de exploitanten van de betreffende sectoren uitgevoerde controles en het vermoeden van het bestaan van een eventuele tekortkoming.

De door het FAVV uitgevoerde officiële controles steunen op een hele reeks keuzes. De risicobeoordeling is een essentieel element bij het kiezen van de geprogrammeerde analyses omdat zij met name rekening houdt met de ernst van de door de gevaren (zware metalen, residuen van bestrijdingsmiddelen, salmonella, ...) veroorzaakte schadelijke effecten en met het belang van de in de voorgaande jaren gedane vaststellingen. In diezelfde context zijn de aanwezigheid van een gevalideerd autocontrolesysteem, de resultaten van vorige inspecties

en de door de operatoren opgelopen sancties enkele bepalende risico-elementen bij het programmeren van inspecties. De wettelijke verplichtingen en de aanbevelingen van internationale instanties of van de verschillende comités (waaronder het Wetenschappelijk Comité) zijn nog enkele andere criteria die bij het programmeren van de analyses en inspecties in aanmerking worden genomen.

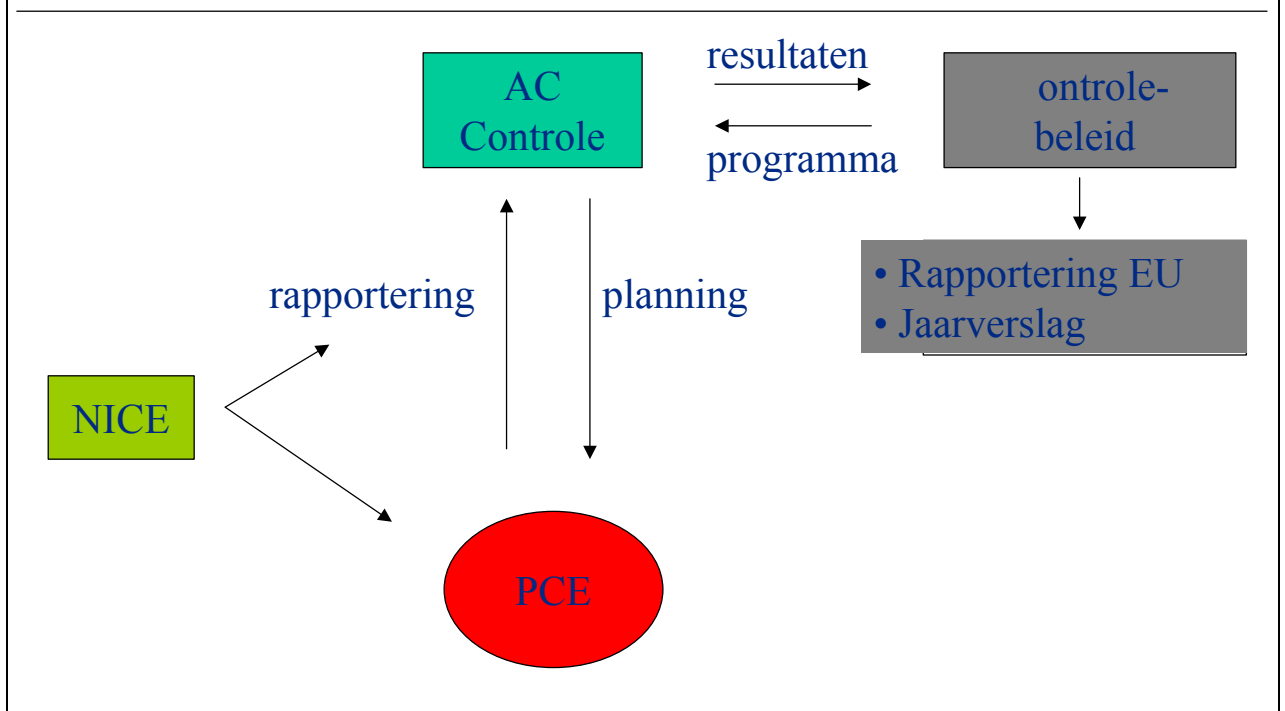
Bovenstaand schema geeft in grote lijnen de werking weer.

Zoals men ziet kan dit elk jaar vooraf vastgelegde proces evolueren in functie van twee belangrijke bepalende factoren : enerzijds de aan elke lidstaat door de Europese Autoriteit opgelegde verplichte programmering en anderzijds, het gebruik van de gegevensbank betreffende de controles. De in samenhang met de autocontrole, het RAS, klachten, vaststellingen, inspectieverslagen en analyseresultaten verkregen informatie en de risicobeoordeling nopen tot een dagelijkse of zelfs onmiddellijke aanpassing met het oog op een maximale risicobeheersing – de expertise van het Wetenschappelijk Comité kan hierbij onontbeerlijk blijken te zijn.

De uitvoering van deze op grond van de bijgewerkte programmering opgemaakte planning wordt toevertrouwd aan de PCE's (inspecties, bemonsteringen,...) die de gegevens rapporteren met het oog op een risicobeoordeling.

Dit toont aan dat het gaat om een verre van statisch proces dat voortdurend in beweging is en dat de acties waartoe het aanleiding geeft van alle personeelsleden een groot reactievermogen en de nodige efficiëntie vereist.

Informatiestromen

4.4. Uitvoering van controles

4.4.1. *Geplande controles*

Concreet zijn de geplande controles weergegeven in het controleprogramma. Het gaat hier om inspecties (van bijvoorbeeld de identificatie van dieren, registers, hygiëne) en om analyses (bacteriologische, residuanalyses, ...) die zijn opgenomen in het bemonsteringsprogramma. Het bemonsteringsprogramma voor 2006 voorzag in 2.604.360 analyses.

De aard en het aantal van de analyses uit het controleprogramma houden rekening met de Belgische en de Europese regelgeving, met criteria die door het FAVV zijn vastgelegd volgens een risico-ondersteunde methodologie en met wat in de verschillende stadia van de voedselketen (slacht, invoer, ...) wordt vastgesteld.

De methodologie voor het controleprogramma van het Agentschap wordt toegelicht in het als bijlage bijgevoegde document « Food safety surveillance by a risk based control programming :approach applied by the Belgian federal agency for the safety of the food chain (FASFC). »

4.4.2. *Niet-geplande controles*

Naast de geplande controles zijn er ook niet-geplande controles. Het gaat hier met name om controles die worden uitgevoerd in aansluiting op een positief of twijfelachtig analyseresultaat, in samenhang met een onderzoek of een interventie in de grensinspectieposten.

4.4.3. Charter van de controleur

Het Voedselagentschap keurde een gedragscode voor inspecteurs en controleurs goed. Dit charter legt de rechten en plichten van de betrokkenen vast. De basisbeginselen zijn wederzijds respect, billijkheid, professionaliteit, integriteit. De controleur stelt zich voor en legt uit welke controle waarom zullen worden verricht. De controle kan indien nodig worden uitgesteld wegens uitzonderlijke familiale omstandigheden. Gelijke behandeling van al wie gecontroleerd wordt en discretie wat de feiten en de bij de controles verkregen informatie betreft, zijn eveneens belangrijk. Ten slotte moeten alle voorzorgen worden genomen om te vermijden dat naar aanleiding van de controle ziekten of andere schadelijke factoren worden binnengebracht die het gecontroleerde bedrijf schade kunnen toebrengen. *Het charter is beschikbaar op de website www.favv.be.*

5. DE WAARDEN VAN HET VOEDSELAGENTSCHAP

Het Agentschap kan bij het uitvoeren van zijn opdrachten alleen doortastend optreden als daarnaast ook wordt gebouwd aan een nieuwe organisatiecultuur die wordt gekenmerkt door toewijding aan een aantal fundamentele waarden zoals professionaliteit, integriteit, openheid, transparantie, polyvalentie en inspraak.

Al die waarden worden dag na dag doorgegeven door alle dienstchefs en anderzijds is er een dienst voor interne communicatie die grote aandacht besteedt aan het correct overbrengen van deze cultuur naar alle personeelsleden. De wil daartoe wordt op bepaalde tijdstippen extra duidelijk gemaakt tijdens rechtstreekse contacten tussen management en medewerkers : *roadshows* van de Gedelegeerd bestuurder en de directeurs-generaal, integratiedagen, activiteiten voor het hele gezin, enz.

6. CONCLUSIE

Hoewel het Voedselagentschap nog jong is, is het volledig operationeel in de Belgische structuren voor de volksgezondheid.

Door van bij het begin te kiezen voor een proactieve op de consument en de volksgezondheid gerichte aanpak en duidelijk de verantwoordelijkheden van elkeen te omschrijven, doet het Agentschap zich uiteraard gelden als een officiële controle- en inspectiestructuur voor de voedselketen, maar ook als een schakel tussen wetenschap, politiek, consumenten en beroepssectoren waar het gaat om voedselveiligheid en de bescherming van de gezondheid van mens, dier en plant.

Zonder zijn neus op te halen voor wat in het verleden werd gepresteerd, kiest het Agentschap dus beslist voor een nieuwe aanpak die steunt op risicobeoordeling en op de beginselen uit Europese Verordening 178/2002.

7. CONTACT

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Simon Bolivarlaan 30

B-1000 Brussel

Tel. 02 208 34 11

<info@favv.be>

<www.favv.be>